

EVROPSKA IZVAJALSKA AGENCIJA ZA
PODNEBJE, INFRASTRUKTURO IN OKOLJE
(CINEA)

CINEA.D – Naravni viri, podnebje, trajnostno modro gospodarstvo in čista
energija
D.1 – LIFE energija + LIFE podnebje

Razpis LIFE-2024-CET Pogosto zastavljena vprašanja

**NOVA POGOSTO ZASTAVLJENA
VPRAŠANJA različica 20. 6. 2024**

Kazalo

Pogosto zastavljena vprašanja, ki veljajo za vse teme.....	1
Pogosto zastavljena vprašanja po temah	2
LIFE-2024-CET-BETTERRENO.....	2
LIFE-2024-CET-BUILDSKILLS	3
LIFE-2024-CET-BUSINESS	3
LIFE-2024-CET-DHC	5
LIFE-2024-CET-ENERCOM	6
LIFE-2024-CET-ENERPOV.....	7
LIFE-2024-CET-HEATPUMPS.....	8
LIFE-2024-CET-LOCAL.....	9
LIFE-2024-CET-OSS.....	10
LIFE-2024-CET-PDA	13
LIFE-2024-CET-POLICY.....	15
LIFE-2024-CET-PRIVAFIN	16
LIFE-2024-CET-RENO PUB	16
LIFE-2024-CET-SAP	16

Pogosto zastavljena vprašanja, ki veljajo za vse teme

So v okviru razpisa LIFE-2024-CET stroški infrastrukture in opreme upravičeni?

Stroški infrastrukture v okviru programa LIFE CET niso upravičeni. Glede stroškov opreme se lahko nekateri omejeni stroški opreme štejejo za upravičene do financiranja, če je v predlogu utemeljeno, da so nujno potrebni za izključni namen ukrepa. To lahko velja na primer za opremo za spremljanje in preizkušanje. Upravičenost stroškov opreme je predmet amortizacije v času trajanja projekta.

Kakšna je stopnja sofinanciranja?

Upravičeni stroški ukrepa bodo povrnjeni do najvišje stopnje financiranja, določene v sporazumu o nepovratnih sredstvih, tj. 95 %, razen pri temi SAP, za katero je stopnja financiranja 60 %.

Pogosto zastavljena vprašanja po temah

LIFE-2024-CET-BETTERRENO	
	Se v okviru področja A pričakuje, da bodo v predloge vključene dejanske temeljite prenovе?
	<p>Cilj te teme je vzpostaviti dolgotrajne rešitve/načine, ki niso nujno tehnološki in ki pospešujejo stopnjo temeljite prenovе ter veljajo in se uporabljajo tudi po koncu trajanja projekta, tako da imajo lahko širok vpliv in jih je mogoče ponavljati v velikem obsegu. Preizkušanje predlaganih rešitev/načinov v praksi je lahko pomembno za dokazovanje njihove učinkovitosti in možnosti za izboljšavo, vendar se lahko osredotoča na druge vidike, in ne na dejansko izvajanje del.</p> <p>Vključitev dejanskih obnovitvenih del v predlog ni obvezna. Ustreznost je večinoma odvisna od načina, ki ga predlagatelji izberejo za uresničevanje ciljev teme. Prikazi in dejanske prenovе so lahko povezani s konceptom projekta, vendar stroški teh prenov niso upravičeni. Prav tako se ne pričakuje, da bi v časovnem okviru projekta prišlo do dejanske prenovе stavb, če to ni realno. Veliko je odvisno od izhodišča. Vendar se od projektov pričakuje izvedba konkretnih ukrepov, ki bi lahko verodostojno privedli do pričakovanih učinkov, vključno s prenovo stavb, in ki bodo podprti z ustreznimi dokazi.</p>
	So stroški prenovе stavbe upravičeni do financiranja?
	<p>Predlogi se morajo nanašati predvsem na netehnološke ovire in ne smejo biti namenjeni dejanskemu tehnološkemu razvoju, prav tako ne smejo vključevati stroškov za dejansko gradnjo in materiale. Tehnološke rešitve se obravnavajo kot omogočitelji, vendar ne smejo biti v središču ukrepanja na tem področju. Zato se pričakuje, da se z upravičenimi stroški za ukrepe v okviru te teme ne bodo neposredno financirale dejavnosti prenovе.</p>
	Je ta tema namenjena samo stanovanjskim stavbam?
	<p>Tema ne predpisuje gradbenega sektorja ali segmenta, na katerega se morajo predlogi nanašati. Predlogi se lahko nanašajo na več vrst stavb, vključno s stanovanjskimi, nestanovanjskimi, javnimi in zasebnimi, lahko pa se osredotočijo le na eno vrsto stavb.</p>

Se lahko predlog nanaša na več kot eno področje?
V besedilu teme pozivamo prijavitelje, naj zaradi boljše ciljne usmerjenosti predlogov pozornost namenijo le enemu področju, saj se način, dejavnosti in akterji, ki jih je treba vključiti, na splošno razlikujejo glede na področje uporabe.

Če se prijavitelji odločijo, da se bodo predlogi nanašali na več kot eno področje, je to mogoče, vendar mora biti dobro utemeljeno. V predlogih mora biti razložen njihov glavni poudarek, vsi obravnavani dodatni vidiki pa morajo biti ustrezni in dobro utemeljeni ter v skladu s splošnim obravnavanim konceptom in akterji, vključenimi v konzorcij. Prijaviteljem odsvetujemo umetno širjenje področja predloga.
Področje B obravnava vidike, ki jih obravnava tudi tema LIFE-2024- CET-POLICY, kot so energetske izkaznice, metodologije zbiranja podatkov itd. Kakšna je razmejitev med temama BETTERRENO in POLICY?
Ti temi se dopolnjujeta. Splošna razlika je, da je v središču teme LIFE-2024-CET-POLICY neposredna podpora državam članicam in njihovim izvajalskim organom, medtem ko je tema LIFE-2024-CET-BETTERRENO usmerjena (tudi) na regionalno in lokalno raven ter na primer pri EPC in uporabi podatkov poudarja razsežnost uveljavljanja na trgu.
So stroški opreme upravičeni?
Nekateri omejeni stroški opreme se lahko štejejo za upravičene do financiranja, če je v predlogu utemeljeno, da so nujno potrebni za osnovni namen ukrepa. To lahko velja na primer za opremo za spremljanje in preizkušanje. Upravičenost stroškov opreme je predmet amortizacije v času trajanja projekta.

LIFE-2024-CET-BUILDSKILLS

Je na področju A bolj zajeti več vidikov v okviru enega od šestih posebnih tematskih področij?
Ne. V okviru posameznega tematskega področja lahko prijavitelji izberejo enega ali več navedenih vidikov. Predlog je lahko odličen, če se nanaša le na en vidik. Predlogov, ki se nanašajo na več vidikov, ne bomo obravnavali ugodneje. Upoštevajte, da morajo prijavitelji v okviru področja 4 (razvoj spretnosti za uvajanje toplotnih črpalk) obravnavati le en vidik (ukrepe za preusposabljanje ali izpopolnjevanje).
Se lahko predlog v okviru področja A osredotoči na določeno vrsto stavb, kot so stavbe kulturne dediščine ali nestanovanjske stavbe?
Predlog se lahko osredotoči na določeno vrsto stavb, če se predlagane dejavnosti jasno nanašajo na eno od šestih tematskih področij s področja A.
Je v okviru področja B priporočljivo v konzorcij vključiti več kot tri partnerje?

Da. Ker mora imeti skupnost praks vseevropski doseg in biti sposobna aktivirati deležnike po vsej Evropi, je priporočljivo vključiti partnerje iz različnih upravičenih držav, pa tudi partnerje, ki predstavljajo različne vrste akterjev, ki lahko pospešijo program znanj in spretnosti v vrednostni verigi gradbeništva. Poleg tega morajo prijavitelji dokazati, da so sposobni aktivirati široko mrežo deležnikov po vsej Evropi (npr. izvajalce izobraževanja in usposabljanja, univerze, gradbena podjetja, proizvajalce izdelkov, strokovna združenja, javne organe, socialne partnerje). Komisija namerava v okviru tega področja izbrati samo en predlog.

LIFE-2024-CET-BUSINESS

Morajo biti sodelujoča podjetja upravičenci konzorcija?

Ne. Prijaviteljem ni treba vključiti podjetij kot upravičencev konzorcija.

Ker pa sta njihovo sodelovanje in vključenost ključnega pomena za obe področji, morajo v predlogih pokazati, kako bo to zagotovljeno. Predlogu lahko priložijo pisma o nameri podjetij ali subjektov, ki zastopajo njihove interese.

Je v okviru področja B mogoče združiti oba načina, tj. trajnostno vrednostno verigo in lokalno sodelovanje?

Da, nič ne preprečuje prijaviteljem, da v istem predlogu združijo oba načina, če je to jasno utemeljeno ter v skladu s predlaganimi ukrepi in posebnimi cilji s področja B. Upoštevajte, da predlogi, ki združujejo oba načina, ne bodo nujno imeli več možnosti, da bodo izbrani, kot predlogi, ki so usmerjeni samo v enega od obeh načinov.

Bo »uvajanje infrastrukture, povezane z energijo«, kot je predvideno na seznamu pričakovanih učinkov, dejansko potekalo v časovnem okviru projekta?

Ne. Od prijaviteljev ne pričakujemo, da bodo v časovnem okviru projekta v celoti vzpostavili ustrezno infrastrukturo, povezano z energijo (npr. proizvodnja energije iz obnovljivih virov, shranjevanje energije, omrežja daljinskega ogrevanja in/ali hlajenja). Dovolj je razviti poslovni model, ga vključiti v naložbeni načrt in v idealnem primeru začeti fazo zagona v petih letih po končanem projektu. Upoštevajte, da se stroški opreme in infrastrukture ne štejejo za upravičene v okviru tega razpisa.

So projekti, ki spodbujajo uporabo zelenega vodika, upravičeni?

Da. Zeleni vodik je ključna tema zelenega dogovora EU in strategije REPowerEU, na katero opozarjajo cilji teme LIFE-2024-CET- BUSINESS. V zvezi s področjem B naj se predlogi osredotočajo na spodbujanje tržne uveljavitve zelenega vodika s tesnejšim sodelovanjem med podjetji, ki delujejo v isti vrednostni verigi ali v neposredni bližini, in ne na dejavnosti tehnološkega razvoja.

Kaj v okviru področja B pomenijo »sodelovalni pristopi«?

<p>Izraz »sodelovalni pristopi« se nanaša na proces vzpostavljanja dejanskih interakcij med udeleženci, ki delujejo v isti vrednostni verigi (podjetja, dobavitelji in stranke) ali v bližini, ter na opredelitev upravljanja in metod sodelovanja za ustvarjanje čedalje večje vrednosti z razogljčenjem in izboljšanjem energetske učinkovitosti njihovih dejavnosti. V zvezi s tem bomo prijavitelje pozvali, da predhodno razmislijo o novih ekonomskih modelih/jezikih, da bi zajeli čedalje večjo vrednost trajnosti najprej v poslovnem modelu in nato v celotnem ekosistemu.</p>
<p>So lahko cilj prijaviteljev v okviru področja B lokalne vrednostne verige?</p>
<p>Da. Vključene so lokalne vrednostne verige (npr. kmetijsko-živilski sektor, sektor hrane in pijače). Kljub temu bodo morali prijavitelji zagotoviti, da bo za razvoj zahtevanih načinov sodelovanja, ki spodbujajo tržno uveljavitev ukrepov za energetske učinkovitost ter po potrebi obnovljivih virov energije in toplotnih črpalk vzdolž ciljne vrednostne verige, aktivirano zadostno število velikih in majhnih podjetij ter da jih bo mogoče še naprej ponavljati. Poleg tega ni obvezno, da je cilj celotna vrednostna veriga. Prijavitelji se lahko osredotočijo le na njen del glede na posebnosti (npr. energijska intenzivnost) različnih segmentov vrednostne verige.</p>
<p>Se je treba pri predlogih v okviru področja A osredotočiti na podjetja iz določenega sektorja?</p>
<p>Prijavitelji lahko predlagajo sektorske pristope in posebnosti ter jih pojasnijo v predlogu.</p>

<p>LIFE-2024-CET-DHCS</p>
<p>Kakšna je opredelitev »odpadne toplote«?</p>
<p>V devetem odstavku 2. člena Direktive (EU) 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenovitev) je odvečna toplota opredeljena kot neizogibna toplota, ki nastane kot stranski proizvod v industrijskih obratih ali elektrarnah ali terciarnem sektorju in ki bi se brez dostopa do sistema daljinskega ogrevanja ali hlajenja neuporabljena odvedla v zrak ali vodo, kadar je bil ali bo uporabljen proces sproizvodnje ali kadar sproizvodnja ni izvedljiva.</p>
<p>Kaj pomeni »daljinsko ogrevanje«?</p>
<p>V devetnajstem odstavku 2. člena Direktive (EU) 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenovitev) »daljinsko ogrevanje« ali »daljinsko hlajenje« pomeni distribucijo toplotne energije v obliki pare, vroče vode ali ohlajenih tekočin iz centralnih ali decentraliziranih proizvodnih virov po omrežju do več stavb ali zemljišč za ogrevanje ali hlajenje prostorov ali procesno ogrevanje ali hlajenje.</p> <p>Energijo morajo porabiti drugje, torej jo mora porabiti drug gospodarski subjekt (zlasti tak brez pravne ali kapitalske povezave z lastniki ali upravljavci daljinskega ogrevanja in hlajenja), na omrežje pa morata biti priključena več kot en odjemalec in več kot ena stavba ali kraj.</p>
<p>Je treba naložbene načrte izvesti pred koncem projekta?</p>
<p>Konzorciji morajo pred koncem projekta pripraviti naložbene načrte ter v celoti prikazati in zagotoviti, da so načrti pripravljeni za izvajanje. Lastniki/upravljavci obratov za daljinsko ogrevanje in hlajenje (DOH) lahko začnejo izvajati naložbene načrte, npr. naročajo potrebne inženirske študije in dela, vendar ni pričakovati, da bodo vse naložbe izvedene med projektom.</p>

Morajo biti v predlogu obravnavane vse različne dejavnosti, navedene v opisu teme?
V predlogu morajo biti cilji teme v vseh primerih ustrezno obravnavani. Predlagatelji bodo morali pokazati, kako bodo predlagane dejavnosti prispevale k reševanju izzivov in pričakovanim učinkom teme.
So stroški opreme v okviru teme DOH upravičeni?
Stroški opreme v okviru te teme niso upravičeni. LIFE CET ne financira stroškov opreme, temveč storitve in dejavnosti, ki lahko spodbudijo naložbe. V okviru teme niso financirani stroški infrastrukture, temveč storitve in dejavnosti, ki lahko spodbudijo naložbe na področju te teme.
Kakšna so merila za »učinkoviti sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja«?
»Učinkoviti sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja« pomeni sistem daljinskega ogrevanja ali hlajenja, ki izpolnjuje merila iz 26. člena DIREKTIVE (EU) 2023/1791 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 13. septembra 2023 o energetski učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (prenovitev).
Je treba sisteme DH izbrati in opisati že v predlogu?
V skladu z besedilom teme morajo konzorciji ocenjevalce prepričati, da so načrtovane dejavnosti na trdnih temeljih, in ne na predpostavkah brez trdne podlage. Predlagatelji bodo morali dokazati interes/zavezo upravljavcev daljinskega ogrevanja. Načrtovani ukrep je treba izvesti in doseči pričakovane učinke, opredeljene v besedilu teme.
Je treba v projektni konzorcij kot polnopravne partnerje vključiti izvajalce javnih služb ali upravljavce DOH ali naj bodo raje vključeni le kot zunanji opazovalci, ki uporabljajo rezultate naložbenih načrtov?

V besedilu teme LIFE-2023-CET-DHC ni nujno zahtevano, da so upravljavci/lastniki obstoječih sistemov daljinskega ogrevanja del konzorcija. Vendar morajo predlogi v skladu z besedilom teme jasno in prepričljivo prikazati interes/prizadevanje izvajalcev/lastnikov, ki jim je podpora namenjena, ter pojasniti vsebino podpore, ki jo je treba zagotoviti, in kako bo konzorcij to podporo zagotavljal na terenu.
So posodobitve stanovanjskih sosesk, ki jih oskrbuje daljinsko ogrevanje, upravičeni predmet naložbenih načrtov? Te posodobitve so bistvenega pomena za doseganje učinkovitega daljinskega ogrevanja.
V skladu z besedilom teme se je treba osredotočiti na zagotavljanje potrebne tehnične podpore za pripravo naložbenih načrtov za zamenjavo goriva v obstoječih sistemih daljinskega ogrevanja, da bi izpolnili merila za »učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje« ali nova omrežja daljinskega ogrevanja in hlajenja, če načrti temeljijo na nizkotemperaturni obnovljivi energiji ali odpadni toploti, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti obstoječim stavbam. Konzorcij mora v besedilu predloga pojasniti in utemeljiti izbrani način. Prav tako je treba v predloge po potrebi vključiti zahtevane deležnike, tesno sodelovati s potencialnimi strankami in zagotoviti ustrezno oceno tveganja.
Je lahko naložbeni načrt usmerjen v sistem daljinskega ogrevanja, ki že obstaja, vendar se ne uporablja, a bi ga bilo mogoče oživiti, na primer z izkoriščanjem lokalno razpoložljive geotermalne energije?

	<p>V ospredju mora biti opredelitev konkretnih načinov vključevanja nizkotemperaturne energije iz obnovljivih virov ali odpadne toplote, da se izpolnijo merila za »učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje«. Predlagatelji bodo morali pokazati, kako bodo predlagane rešitve prispevale k izzivom teme in pričakovanim učinkom.</p> <p>Tema zajema le nizkotemperaturno geotermalno energijo.</p>
	<p>Se toplota iz sežiga komunalnih odpadkov šteje za odpadno toploto?</p>
	<p>V devetem odstavku 2. člena Direktive (EU) 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenovitev) je sežig komunalnih odpadkov izključen iz virov odpadne toplote. Vendar se majhen del toplote, ki nastane med sežiganjem in se ne uporablja odvede v zrak ali vodo, lahko šteje za odpadno toploto.</p>
<p>LIFE-2024-CET-ENERCOM</p>	
	<p>Kaj pomenijo »pilotni projekti«?</p>
	<p>Pilotni projekti so lahko energetske skupnosti (A) ali podporne storitve za skupnosti (B).</p>
	<p>Lahko uporabim obstoječa orodja, vendar vključim nekaj sredstev za prilagoditev in prevajanje?</p>
	<p>Da.</p>
	<p>Kaj pa, če se osredotočim na skupnostno ogrevanje in hlajenje in vem, da se učinki med izvajanjem projekta ne bodo pokazali?</p>
	<p>V besedilu je omenjeno »spodbujanje« učinkov. To pomeni, da si morate prizadevati, da odločitev o naložbi sprejmete do konca ukrepa, nato pa lahko upoštevate prihodnje učinke naložbe.</p>
	<p>Morajo biti javni organi del konzorcija?</p>
	<p>To ni obvezno. Vendar bo treba v predlogih dokazati, da ima njihovo podporo. Najmočnejši dokaz za to je, da so pripravljeni sodelovati v konzorciju, ki izvaja projekt.</p>
	<p>Vendar pa lahko to dokažejo tudi na druge načine, vključno z zagotavljanjem prilagojenih pisem o podpori.</p>
	<p>Kakšno bi bilo pravo število pilotnih projektov?</p>
	<p>Skrbno izberite pilotne projekte in zagotovite ustrezno razlago, zakaj so združeni v projektu. Število pilotnih projektov mora biti v skladu s sredstvi, ki jih zahtevate, in posebnimi cilji vašega ukrepa, ni pa »pravega« števila pilotov.</p>
	<p>Kaj pričakujete v zvezi s ponavljanjem ukrepov?</p>
	<p>Od predlogov pričakujemo, da bodo vsebovali načrt, kaj bo konzorcij storil za zagotovitev ponavljanja ukrepa in oceno potrebnih sredstev zanj (čas in delo).</p>
	<p>V besedilu teme je navedeno, da mora biti v predlogih količinsko opredeljeno »število podprtih projektov energetske skupnosti«. Se ta kazalnik nanaša na »projekte iz novih energetskih skupnosti« ali pa lahko upošteva »projekte iz obstoječih energetskih skupnosti, ki želijo raziskati nove tehnologije ali področja dela«?</p>

	Slednje. Pri številu je treba upoštevati nove projekte obstoječih in/ali novih energetskih skupnosti.
LIFE-2024-CET-ENERPOV	
	So stroški opreme ali prenove upravičeni?
	Ne, v okviru razpisa za zbiranje predlogov LIFE-2024-CET stroški infrastrukture in opreme niso upravičeni. Program LIFE CET ne financira tehnologij, temveč proces in vzpostavitev storitev ali dejavnosti, ki spodbujajo naložbe v energetsko učinkovitost ali obnovljive vire energije. V izjemnih primerih se lahko nekateri omejeni stroški opreme ali cenovno ugodnih naprav štejejo za upravičene do financiranja, če je v predlogu utemeljeno, da so nujno potrebni za izključni namen ukrepa (npr. nadzorne naprave).
	Je lahko podpora politike v okviru druge alineje tudi na poddržavni ravni?
	V tej alineji je glavni poudarek na državni ravni. Vendar se lahko v jasno utemeljenih primerih, odvisno od velikosti in institucionalne ureditve v državi, upošteva tudi omejena analiza in/ali podpora na regionalni ravni. Prijavitelji morajo s predloženim predlogom prepričati strokovnjake, zakaj bi bila podpora za izvajanje določb direktive o energetske učinkovitosti – EED (prenovitev), ki se nanašajo na energetsko revščino, na poddržavni ravni učinkovitejša za okrepitev in zaščito energetske revnih gospodinjstev.
	Bi lahko opazovalne urade za spremljanje energetske revščine v okviru tretje alineje ustanovili zasebni subjekti ali fundacije? Bi opazovalne urade lahko ustanovili tudi na regionalni ravni?
	Državni opazovalni urad za energetsko revščino lahko ustanovijo javni in/ali zasebni organi ali subjekti. Pričakuje se, da bodo v opazovalnem uradu zastopane vse ustrezne skupine deležnikov, kar bo zagotovilo legitimnost tega urada kot osrednje informacijske točke, ki na primer prispeva k spremljanju in zbiranju podatkov, podpira ustrezne strokovnjake, izboljšuje razumevanje energetske revščine in nudi pomoč pri določanju ustrezne (državne) strategije. Predvideva se, da bodo opazovalni uradi ustanovljeni predvsem na državni ravni. Vendar se lahko v jasno utemeljenih primerih, odvisno od velikosti in institucionalne ureditve v državi, upoštevajo tudi opazovalni uradi na regionalni ravni.
	Prijavitelji morajo s predloženim predlogom prepričati strokovnjake, zakaj bi bil opazovalni urad na regionalni ravni ustrežnejši.
	Se v okviru prve alineje o podpori za prenavo zasebnih večstanovanjskih stavb pričakuje, da bo v okviru projektov potekalo izvajanje prenov kot del predlaganega ukrepa?
	Ne, ni treba, da so dejanska prenovitvena dela del predlaganih dejavnosti. Zaradi predlaganega ukrepa naj bi prišlo do dejanskih prenov, vendar se ne pričakuje, da bi v času trajanja predlaganega ukrepa prišlo do prenove večstanovanjskih stavb, če to ni realno. Veliko je odvisno od izhodišča predlaganih dejavnosti. Vendar se od predlaganih dejavnosti pričakuje, da bodo izvedeni konkretni ukrepi, ki bi lahko verodostojno privedli do pričakovanih učinkov, vključno s prenavo stavb, in ki bodo podprti z ustreznimi dokazi.

	<p>Se lahko projekti v okviru tretje točke osredotočijo le na krepitev zmogljivosti javnih organov in družbenih posrednikov, ne da bi vzpostavili kakršne koli usklajevalne strukture?</p>
	<p>Ne, tretja točka ima dva dela: od predlogov se pričakuje, da bodo zagotovili krepitev zmogljivosti za reševanje energetske revščine IN podprli ustrezne javne organe in družbene akterje pri vzpostavljanju ustreznih dolgoročnih medsektorskih usklajevalnih struktur (medresorsko in vertikalno sodelovanje) za ublažitev energetske revščine.</p>
	<p>Se lahko v predlaganih ukrepih v okviru četrte točke upoštevajo tudi alternativni ukrepi politike v okviru obveznosti varčevanja z energijo iz 8. in 10. člena EED (prenovitev)?</p>
	<p>Ne, ta točka se osredotoča zlasti na izvajanje shem obveznosti energetske učinkovitosti s strani zavezancev v korist ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev, ljudi v gospodinjstvih z nizkimi dohodki in po potrebi ljudi v socialnih stanovanjih v skladu z 9. členom EED (prenovitev).</p>
	<p>So stroški programske opreme upravičeni?</p>
	<p>Program LIFE CET ne financira razvoja novih tehnologij, temveč proces in vzpostavitev storitev ali dejavnosti, ki spodbujajo naložbe v energetske učinkovitost ali obnovljive vire energije. V izjemnih primerih se lahko nekateri omejeni stroški programske opreme štejejo za upravičene do financiranja, če je v predlogu utemeljeno, da so nujno potrebni za izključni namen ukrepa (npr. manjši stroški programske opreme za kartiranje podatkov). V predlogu je treba jasno utemeljiti dodano vrednost razvoja novih informacijskih orodij ali podatkovnih zbirk, ki zahtevajo stroške programske opreme, namesto uporabe obstoječih.</p>
<p>LIFE-2024-CET-HEATPUMPS</p>	
	<p>Se lahko v okviru področja A obravnavajo alternativni poslovni in/ali dobavni modeli, ki vključujejo posamezne toplotne črpalke, priključene na omrežje daljinskega ogrevanja, v okviru področja A te teme?</p>
	<p>Namestitve novih individualnih toplotnih črpalk, priključenih na novo zgrajeno ogrevalno omrežje, ki obstoječim stavbam z individualnimi kotli zagotavlja vsaj ogrevanje prostorov, se lahko obravnava v okviru področja A te teme, če so izpolnjene vse druge zahteve iz razpisa. Po drugi strani pa se vgradnja novih individualnih toplotnih črpalk kot del posodobitve, zamenjave goriva ali razširitve obstoječega omrežja daljinskega ogrevanja ne sme obravnavati v okviru področja A teme LIFE-2024-CET-HEATPUMPS. Za ukrepe, ki podpirajo zamenjavo goriva v obstoječih sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja, vključno s toplotnimi črpalkami, glejte temo LIFE-2024-CET-DHC.</p>
	<p>Kako lahko prijavitelji v okviru področja A dokažejo učinkovitost in ponovljivost predlaganih načinov?</p>
	<p>Predlogi morajo prepričljivo pokazati, da lahko alternativni poslovni ali dobavni model(-i), ki se bo(-do) razvil(-i), predstavil(-i), razširil(-i) in/ali ponovil(-i) med izvajanjem ukrepa, odpravi(-jo) oviro višjih začetnih stroškov toplotnih črpalk na določenih trgih v primerjavi z običajnimi tehnologijami. Kandidati morajo dokazati poglobljeno poznavanje ciljnih trgov in dodano vrednost predlaganih rešitev v primerjavi z obstoječim stanjem.</p>

	So v okviru področja B navedene temperaturne zahteve ciljnega industrijskega procesa?
	V okviru področja B se pričakuje, da bodo predlogi spodbujali uvajanje rešitev industrijskih toplotnih črpalk za elektrifikacijo industrijskih procesov z lažjo vzpostavitvijo konkretnih pobud za sodelovanje med industrijskimi sektorji in ponudniki/proizvajalci toplotnih črpalk. Na tem področju temperaturne zahteve/potrebe ciljnega industrijskega procesa niso predpisane – prijavitelji jih morajo v predlogu jasno utemeljiti. V skladu z besedilom teme se je treba v predlogih osredotočiti na obstoječe tehnologije, ki so že na voljo na trgu. Dejavnosti, namenjene tehnološki in prvi uvedbi na trg, vključno z izdelki na ravni 8. tehnološke pripravljenosti, ne spadajo na področje te teme.
LIFE-2024-CET-LOCAL	
	Morajo prijavitelji obravnavati vse navedene pričakovane vplive?
	V predlogih je treba obravnavati le tiste kazalnike učinka, navedene v razpisu, ki so pomembni glede na področje uporabe, cilje in pričakovane rezultate predlaganega ukrepa.
	Morajo prijavitelji obravnavati vse točke v rubriki »področje«?
	V predlogih je treba obravnavati eno ali več področij dela iz rubrike »področje«. Če prijavitelji obravnavajo več kot eno točko, predlog ni nujno ustrežnejši.
	Morajo biti lokalne in regionalne oblasti upravičenci konzorcija?
	Lokalnih in regionalnih oblasti ni treba vključiti med upravičence, vendar morajo biti javni organi močno vpeti v predlagane dejavnosti.
	Kaj je ambiciozen program krepitve zmogljivosti?
	Programi krepitve zmogljivosti za izvajanje načrtov in ukrepov CET morajo biti ne le ambiciozni, temveč tudi obsežni in poglobljeni, s trajnimi učinki in prilagojeni. Ambicioznost bomo ocenjevali glede na število usposobljenih udeležencev, obseg in globino ponudbe usposabljanja. Poleg tega se lahko za merjenje stopnje ambicioznosti uporabijo posebni kazalniki, povezani s temami: število oblikovalcev politik/javnih uslužbencev z izboljšano zmogljivostjo/usposobljenostjo in povprečno število ur usposabljanja na udeleženca v programih krepitve zmogljivosti. Po potrebi se lahko predlagajo tudi kazalniki za posamezne projekte.
	Kaj pomeni izraz »organizacijske strukture«?
	Organizacijske strukture morajo olajšati izvajanje načrtov in ukrepov za prehod na čisto energijo na celovit in medsektorski način. Omogočati morajo tudi dialog z drugimi ravnmi upravljanja in ključnimi deležniki. Te strukture so lahko nove ali obstoječe. Oblika in izvajanje organizacijskih struktur sta odvisna od konteksta, če so njihovi cilji usklajeni z zahtevami iz besedila teme. V temi je naveden primer organizacijskih struktur, omenjeno pa je tudi, da lahko vključujejo medsektorske skupine v lokalnih in regionalnih oblastnih organih.
LIFE-2024-CET-OSS	
	Kako se ocenjuje »inovativnost«?

»Inovativnost« se ne ocenjuje na splošno, temveč posebej v okviru posameznega predloga. Da bi ocenjevalci razumeli kontekst, morata biti v predlogih jasno opisana utemeljitev in izhodišče na ozemlju, na katero naj bi se nanašali, prikazana morata biti poznavanje najsodobnejših dosežkov (ne le projektov, ki jih financira EU) in njihovo nadgrajevanje. Inovativnost je lahko v povezovanju akterjev ter racionalizaciji standardov in praks v dosledne in pregledne postopke. Tudi če je neka zamisel običajna praksa v določeni državi članici, je lahko še vedno inovativna v drugih državah članicah, prilagoditev ustreznih najboljših praks pa se lahko šteje za inovativno. Predlogi morajo ostati pragmatični in stvarni, saj se pričakuje, da bodo storitve izvedljive do konca ukrepa, vrsta pričakovanih inovacij pa je le način za boljše zagotavljanje naložb v trajnostno energijo (energetska učinkovitost in obnovljiva energija).

Je treba vključiti tudi finančne storitve?

V vseh predlogih je treba upoštevati in olajšati financiranje naložb. Vendar to ne pomeni nujno, da morajo vsi ponudniki storitev sami ponujati neposredno financiranje. Lahko na primer le olajšajo dostop do obstoječih finančnih rešitev. Položaj subrogacije, pri katerem subjekt izplača predujem in nato v imenu končnih upravičencev izterja razpoložljivo(-e) finančno(-e) podporo(-e), je lahko v številnih okoliščinah zelo koristen.

Raziskali bi lahko tudi partnerstva, zlasti partnerstva z bankami ali drugimi finančnimi institucijami.

Kako je ta tema povezana s konceptom »vse na enem mestu«?

V prenovljeni direktivi o energetske učinkovitosti in v prenovljeni direktivi o energetske učinkovitosti stavb je poudarjena podpora razvijanju točk »vse na enem mestu«. Evropska komisija s temo LIFE-2024-CET-OSS podpira razvoj takšnih točk. Tema zahteva, da predlogi zajemajo celotno »pot uporabnika«: od tehnične in socialne opredelitve, tehnične ponudbe, naročanja del, strukturiranja in zagotavljanja financiranja do spremljanja del in zagotavljanja kakovosti.

Natančni obseg in naloge takšnih točk »vse na enem mestu« je treba še določiti na lokalni ravni, kar morajo storiti zlasti prijavitelji v okviru te teme. Izhodišče predlogov mora biti jasno določeno, zlasti glede obstoječih ponudb na ciljnem lokalnem trgu. V predlogih je treba jasno pokazati, kako nameravajo izboljšati ali pospešiti obstoječe razmere z razvojem novih ponudb in tudi s sodelovanjem z obstoječimi ponudniki. Finančna ponudba, ki jo je treba upoštevati v svežnju celostnih storitev, se lahko razvije v partnerstvu z eno ali več finančnimi institucijami. Poleg tega je pomembno, da je pri točki »vse na enem mestu« jasno določena odgovornost do končnih upravičencev, in sicer z jasno določenim subjektom, ki bi bil odgovoren v primeru slabe izvedbe. Tako mora kakovost vključevati tudi kakovost odnosa s končnim upravičencem v celotnem postopku.

Kaj pomeni »ekonomsko upravičeni poslovni modeli«?

Izraz »ekonomsko upravičeni poslovni model«, uporabljen v opisu teme, pomeni, da morajo imeti vsi predlogi možnost ekonomskega preživetja, ne nujno kratkoročno, vendar vsaj srednjeročno ali dolgoročno. To pomeni, da morajo vsi predlogi pri dejavnostih upoštevati razvoj jasnega in trdnega poslovnega modela ter s tem dokazati, da so predlagane storitve ekonomsko upravičene, in omogočiti prihodnje pobude, zlasti zasebnega sektorja.

	<p>Upoštevajte, da ta cilj ekonomske upravičenosti ne izključuje uporabe javnih nepovratnih sredstev v korist končnih upravičencev: če so na voljo nepovratna sredstva za naložbe, je olajšanje dostopa za končne upravičence lahko koristno in dobrodošlo.</p>
	<p>Katere podatke in smernice je treba dati na voljo javnosti?</p>
	<p>Spodbujamo, da so v projektih navedeni ključni podatki in osnovne predpostavke, na katerih temelji njihov model. Druge udeležence na trgu lahko zanimajo odprti podatki, na primer o značilnostih opravljenih storitev, času, porabljenem za posamezni uporabnikov korak, o vrsti profilov, uporabljenih za izvedbo korakov, o pretvorbenih količnikih po korakih (tj. delež upravičencev, ki preidejo na naslednji korak v postopku), o povprečni stopnji neplačila za odobrena posojila (če je to primerno), o pogojih refinanciranja za strukturo, ki opravlja storitve, itd. Zagotovljeni podatki ne le olajšajo ponavljanje storitev, temveč lahko na podlagi teh podatkov sprožijo tudi ustvarjalne pobude.</p>
	<p>Kdo naj predlaga celostne storitve?</p>
	<p>Obstaja razlika med »kdo naj predloži predlog za financiranje EU?« in »kdo naj predlaga storitve končnim upravičencem?«. Odgovor na drugo vprašanje (»kdo naj predlaga storitve končnim upravičencem?«) bi bil, da »tisti, ki lahko prepričljivo ponudi celovito ponudbo«. Zlasti konzorcij, ustanovljen za predlaganje storitev, bi se lahko razširil precej čez meje konzorcija, ki je bil ustanovljen za predlog EU. Poleg tega se je treba opreti na vsaj en subjekt, ki že ima dober položaj na ozemlju, na katerem se bodo izvajale storitve, ali je povezan z enim ali več uglednimi in zaupanja vrednimi organi.</p>
	<p>Kaj pomeni »pravne in regulativne izboljšave«?</p>
	<p>Med postopkom vzpostavljanja nove/izboljšane storitve bodo pri projektih verjetno nastale številne pravne in regulativne težave: prijavitelji morajo v svojih predlogih jasno opredeliti te ovire in opisati, kako jih bodo s svojim predlogom odpravili. Prav tako jih spodbujamo, da predvidijo potrebna sredstva in čas za reševanje teh težav (in drugih, ki bodo opredeljene med postopkom vzpostavitve), predlagajo možne rešitve in se zavzemajo za izvajanje teh rešitev. Pobude, ki jih podpira EU, ne smejo biti »enkratne«: spodbujamo projekte, ki utirajo pot podobnim pobudam, zlasti pobudam, ki jih vodi zasebni sektor.</p>
	<p>Je določen najmanjši obseg za seznam naložbenih projektov?</p>
	<p>Cilj te teme je ustvariti ali ponavljati inovativne lokalne ali regionalne celostne storitve, ki morajo delovati in biti preizkušene ob koncu projekta. Čeprav minimalni obseg seznama naložbenih projektov ni predpisan, morajo predlogi prikazati svoje pričakovane učinke (zlasti glede naložb v trajnostno energijo (energetska učinkovitost in obnovljivi viri energije) v času izvajanja ukrepa (pilotna faza) in v prvih petih letih delovanja storitev.</p>
	<p>Se lahko financiranje združuje z drugimi viri financiranja?</p>
	<p>Ta tema je tako imenovani usklajevalni in podporni ukrep (CSA) v okviru programa LIFE. To pomeni, da lahko izbrani projekti prejmejo 95-odstotno stopnjo financiranja, zato njihovih posebnih dejavnosti ni mogoče (dvojno) financirati iz nobenega drugega programa financiranja. Vendar lahko projekti uporabijo druge</p>

	vire financiranja za financiranje zunanjih dejavnosti, ki dopolnjujejo projekt, ali za podporo dejanskih naložb v pilotni fazi.
--	---

	Je zato, ker je treba doseči pilotno fazo, mogoče kriti investicijske stroške za energetske učinkovite prenove?
	Ne, pomembne bodo le dejavnosti, ki so potrebne za razvoj in predlaganje storitev. Dejanske naložbe v strojno opremo, temeljne raziskave ali tehnološki razvoj se ne štejejo za ustrezne. Čeprav ni izčrpnega seznama upravičenih dejavnosti, na splošno velja, da »LIFE-2024-CET- OSS plačuje za možgane, in ne za opeke«. Po dosedanjih izkušnjah ustrezni stroški vključujejo čas osebja, najmanjše podizvajalcev za strokovno svetovanje (na primer o pravnih, finančnih ali tehničnih zadevah), potne stroške in dnevnice ter druge stroške, ki so potrebni za sporočanje izkušenj in omogočanje ponavljanja po vsej EU.
	Se lahko predlog osredotoča le na eno državo? Je mogoče vključiti več prijaviteljev iz ene države?
	Da, LIFE-2024-CET-OSS omogoča, da predloge predloži en prijavitelj iz upravičene države. Dejavnosti v okviru področja A se lahko osredotočijo celo na eno samo lokalno volilno enoto (npr. mesto ali regijo) v državi. Vendar pa so povsem upravičeni tudi predlogi, ki jih predloži več prijaviteljev iz iste države ali jih predložijo prijavitelji iz različnih držav.
	Kako je treba razumeti besedo »piloten«?
	LIFE-2024-CET-OSS podpira vzpostavitev ali ponovitev celostnih storitev. V okviru vseh projektov, izbranih v okviru te teme, je treba do konca izvajanja ukrepov razviti, izvajati in preizkusiti storitve, predlagane končnim upravičencem, čeprav lahko do tržne razširitve pride po koncu projekta. V tem kontekstu se beseda »piloten« uporablja v smislu »pilotne faze«, ko se storitve izvajajo in preizkušajo, in se ne nanaša na neposredno infrastrukturo ali opremo ali prototipe.
	Če se že več let ukvarjamo s pristopom »vse na enem mestu«, ali ga lahko izboljšamo ali moramo začeti s povsem novo zamisljivo?
	LIFE-2024-CET-OSS je namenjen podpori vzpostavitvi ali ponovitvi točk »vse na enem mestu«, lahko pa podpira tudi širitev obstoječih pobud, če bi zahtevana podpora EU bistveno izboljšala obstoječe razmere. V tem primeru je zlasti pomembno, da prijavitelji zelo jasno opišejo svoje izhodišče na ciljnem ozemlju ter podrobno pojasnijo, kako in zakaj bi potrebovali podporo EU. Upoštevajte pa, da tema določa, da »bodo imeli večjo prednost predlogi, ki zajemajo regije z manjšim dosedanjim razvojem celostnih storitev prenove domov«.
	Če je točka »vse na enem mestu« ustanovljena kot lokalna javna storitev, kako vzpostaviti njeno delovanje brez javnega financiranja/subvencioniranja na koncu?

V okviru te teme je še posebej pomembna možnost srednjeročne in dolgoročne samozadostnosti storitev (ne nujno v času trajanja projekta). Povedano drugače, storitve, vzpostavljene s podporo LIFE-CET, ne smejo prenehati po koncu projekta, zato morajo prijavitelji predložiti jasno in trdno prihodnje upravljanje storitev po koncu projekta: kakšni bodo finančni viri za kritje stroškov, kako se bo obseg dejavnosti povečal v prihodnosti itd. Možnost delnega (ali celo popolnega) kritja stroškov poslovanja z javnimi subvencijami je sprejemljiva, vendar je treba v tem primeru v predlogu dobro opredeliti vir(-e) predvidenega javnega financiranja in trdno določiti možnosti za njegovo (njihovo) pridobitev.

Upoštevajte, da tema zahteva »zagotavljanje celostnih storitev prenove stanovanj z jasnim namenom zagotavljanja storitev, ki spadajo v konkurenčni sektor«. Glede na to je mogoče razmisliti tudi o zaračunavanju podpornih storitev končnim upravičencem.

Ko omenjate, da je »cilj te teme podpora vzpostavitvi ali ponovitvi točk ‚vse na enem mestu‘ ...«, imate v mislih vzpostavitev fizične infrastrukture, spletne infrastrukture ali kombinacijo obojega?

Tema zahteva, da predlogi zajemajo celotno »pot uporabnika«. Čeprav je treba natančni obseg in naloge opredeliti za lokalni kontekst, zlasti s strani prijaviteljev, je treba opozoriti, da je v okviru te teme treba zagotoviti proaktivno podporo lastnikom stanovanj, od tehnične zasnove, pridobivanja dovoljenj, izbire usposobljenih strokovnjakov, naročanja del, strukturiranja in/ali zagotavljanja financiranja (npr. posojil) do nadzora izvajalcev obnovitvenih del in zagotavljanja kakovosti. Predlogi, ki obravnavajo le zagotavljanje splošnih informacij in opredelitev in/ali so omejeni na internetne platforme brez interakcije na kraju samem, ne spadajo na to področje.

LIFE-2024-CET-PDA

Se lahko financiranje združuje z drugimi viri financiranja EU?

Projekti, izbrani v okviru teme pomoč za razvoj projektov (PDA), lahko prejmejo 95-odstotno stopnjo financiranja, njihove posebne dejavnosti pa se ne smejo (dvojno) financirati iz nobenega drugega programa financiranja (EU). Vendar pa lahko projekti PDA za dejanske naložbe, ki naj bi se začele izvajati pred koncem ukrepa, pridobijo sredstva EU, npr. iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESI), ali posojila Evropske investicijske banke (EIB).

Kako je pomoč za razvoj projektov povezana z evropskim instrumentom za lokalno energetska pomoč (ELENA)?

Dejavnosti projektne razvojne pomoči (PDA), ki se izvajajo v okviru razpisa LIFE-2024-CET, dopolnjujejo evropski instrument za lokalno energetska pomoč (ELENA), ki ga izvaja Evropska investicijska banka (EIB). Medtem ko je cilj programa PDA podpreti javne in zasebne nosilce projektov pri zagonu portfeljev projektov z (okvirnim) obsegom naložb med 7,5 milijona EUR in 50 milijoni EUR, instrument EIB-ELENA običajno podpira večje naložbe nad 30 milijonov EUR.

Se poudarek na izkoriščanju in razširjanju razlikuje od drugih tem programa LIFE CET v okviru tega dela delovnega programa?

<p>V predlogu, predloženem v okviru teme PDA, morajo biti dejavnosti jasno usmerjene v začetek naložb v trajnostno energijo. Vendar pa mora biti izkazana tudi visoka stopnja ponovljivosti ter mora biti vključen jasn akcijski načrt za sporočanje izkušenj in rezultatov (po vsej Evropi) za večjo ponovljivost. Poleg tega mora biti v predlog vključena tudi ustrezna (lokalna/regionalna) strategija za krepitev zmogljivosti, ki bo v pomoč pri ohranitvi znanja in izkušenj v organizaciji po koncu trajanja projekta PDA, da bi se lahko začele nadaljnje naložbe v trajnostno energijo.</p>
<p>Je mogoče predlog oddati, če deli naložbenega programa/projektov že obstajajo?</p>
<p>Predlog se še vedno lahko odda za druge dele naložbenega programa/projekta. Obstoječe naložbe je treba jasno izpostaviti, da bi se izognili dvojnemu financiranju. Predlagatelji morajo v prijavnem obrazcu opisati (lokalni) strateški okvir in predhodne/tekoče ustrezne naložbene projekte, na katerih bo predlog temeljil.</p>

<p>Kakšen je dejanski rezultat, ki se pričakuje od projektov razvojne pomoči (PDA)?</p>
<p>Pričakuje se, da bodo projekti spodbudili naložbe v vrednosti vsaj 15 milijonov EUR za vsak milijon EUR podpore EU (10 milijonov EUR v primeru izključnih naložb v stanovanjske stavbe). Predlagane naložbe v trajnostno energijo projektov PDA bo treba začeti izvajati pred koncem ukrepa in v zvezi s tem bo treba predložiti oprijemljive dokaze. To pomeni, da morajo biti ob koncu trajanja projekta podpisane pogodbe za naložbe v trajnostno energijo, npr. gradbene pogodbe, pogodbe o energetske učinkovitosti, pogodbe na ključ. Predlogi morajo biti tudi vzorčni primer za izvajanje organizacijskih inovacij za uporabo naložbenega programa in/ali v zvezi s finančnim inženiringom.</p>
<p>Kakšen je namen pomoči pri razvoju projektov (PDA)?</p>
<p>Namen teme pomoč pri razvoju projektov (PDA) je pomoč javnim in zasebnim nosilcem projektov, da svojo projektno idejo spremenijo v konkretni naložbeni program. To vključuje pridobivanje tehničnega, ekonomskega in/ali pravnega strokovnega znanja, potrebnega za razvoj in izvajanje naložbenih projektov na področju trajnostne energije (kar sproži dejanski začetek izvajanja teh naložb med izvajanjem ukrepa).</p>
<p>Kako je mogoče »(organizacijske) inovacije« zagotoviti v okviru dejavnosti projektne razvojne pomoči?</p>

V predlogih je treba zagotoviti (organizacijske) inovacije za zagon naložbenega programa in/ali v zvezi s finančnim inženiringom. To lahko med drugim pomeni:

* Pri organizaciji naložbenega programa: ustanovitev posebnih enot za razvoj projektov, združevanje manjših naložb in/ali združevanje več sredstev v obsežen naložbeni program, da se izboljša bančna sposobnost/investicijska sposobnost; ciljno usmerjeno sodelovanje deležnikov za pridobitev naložb itd.

* Pri finančnem inženiringu: sheme, ki uporabljajo prilagodljive finančne modele, ki spodbujajo zasebno financiranje (tudi z »mešanjem« z javnimi sredstvi) in se izrazito razlikujejo od »tradicionalnih« naložbenih modelov v ciljnem sektorju/regiji, kjer lastnik financira naložbe s kapitalom, posojili in/ali subvencijami, vključno z npr. pogodbenim zagotavljanjem prihranka energije (EPC)/razvojem podjetij za energetske storitve (ESCO), z različnimi drugimi modeli »plačila za učinkovitost« ali »plačila po prihrankih«, s financiranjem na podlagi računov ali davkov, s posebnimi investicijskimi skladi za energetske učinkovitost (vključno z odkupom terjatev, obnovljivimi ali jamstvenimi skladi), z zelenimi posojili in hipotekami itd.

Prijavitelji morajo v predlogu pojasniti poseben kontekst (organizacijske) inovacije.

Kako podrobno je treba v predlogu razložiti naložbe, ki naj bi jih spodbudili?

V vlogi je treba opisati naložbe v trajnostno energijo, ki naj bi jih spodbudili (v obvezni prilogi »Preglednica naložb«, ki se nanaša na to temo ter je na voljo na portalu za financiranje in javne razpise). Odvisno od vrste naložbenega programa za trajnostno energijo, ki se bo financiral, se lahko v vlogo vključijo naloge za določitev popolne ravni podrobnosti o prihodnjih naložbah.

Upoštevajte, da se morajo naložbe, ki naj bi jih spodbudili, nanašati samo na naložbe v trajnostno energijo, tj. naložbe, ki so neposredno povezane s prihranki energije in/ali proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ali so za to potrebne (prijavljeni znesek naložb, ki naj bi jih spodbudili, pa mora vključevati DDV samo za subjekte, ki ne morejo zahtevati njegovega povračila). Druge naložbe ne smejo biti vključene v predlagane »stroške naložb v trajnostno energijo«, ki se upoštevajo pri doseganju faktorja vzvoda 1 : 15 (1 : 10 v primeru izključnih naložb v stanovanjske stavbe), kot je pojasnjeno v opisu teme. Na primer, pri prenovi stavbe lahko stroški naložb v trajnostno energijo vključujejo zamenjavo oken ali barvanje fasade po izvedeni izolaciji. Vendar pa stroški barvanja hodnikov ali menjave kadi niso upravičeni.

Kaj se v praksi plačuje iz sredstev pomoči za razvoj projektov (PDA)?

	<p>Izčrpnega seznama upravičenih dejavnosti ni, vendar se za ustrezne štejejo le dejavnosti, ki so potrebne za začetek izvajanja naložb. »PDA plačuje možgane, ne opeke.«</p> <p>Dejanske naložbe v strojno opremo, temeljne raziskave ali tehnološki razvoj niso vključene. Stroški nadzora del se lahko v določenih okoliščinah krijejo, če so v celoti utemeljeni s posebnim kontekstom predloga.</p> <p>Po dosedanjih izkušnjah upravičeni stroški za PDA lahko vključujejo npr. delo osebja, najmanjše podizvajalcev za strokovno svetovanje (na primer o pravnih, finančnih ali tehničnih zadevah), potne stroške in dnevnice ter druge stroške, kot so objave. V praksi bodo iz sredstev PDA plačane dejavnosti, ki so potrebne za pripravo in pridobitev finančnih sredstev za naložbene programe, kot so študije izvedljivosti, vključitev deležnikov in skupnosti, priprava na razpisne postopke ali vzpostavitev posebne sheme financiranja/pristopa finančnega inženiringa, vključno z združevanjem naložbenih projektov na področju trajnostne energije v bančno sprejemljive pakete. Poleg tega so upravičeni stroški za pripravo akcijskega načrta za obveščanje o izkušnjah in rezultatih potencialnih izvajalcev po vsej EU.</p>
	<p>So naložbe v nove stavbe/nova sredstva upravičene?</p>
	<p>Pomoč za razvoj projektov (PDA) na splošno podpira (obnovitvene) ukrepe v zvezi z obstoječimi sredstvi. Vendar so zlasti kot del večjega projekta prenove lahko upravičene nekatere »nove naložbe«, na primer razširitev obstoječih omrežij daljinskega ogrevanja/hlajenja (pod pogojem, da razširjena omrežja v celoti temeljijo na nizkotemperaturni obnovljivi energiji ali odpadni toploti), ali tudi povezana proizvodnja obnovljive energije ali nekatere rešitve mestne mobilnosti. Poleg tega je upravičena tudi proizvodnja energije iz obnovljivih virov iz energetskih skupnosti in drugih pobud, ki jih vodijo državljani (kot ciljni sektor).</p>
	<p>So naložbe v obnovljivo energijo upravičene?</p>
	<p>Pomoč za razvoj projektov (PDA) podpira ukrepe (energetske učinkovitosti) v zvezi z obstoječimi sredstvi. Vendar so povezane naložbe v obnovljive vire energije načeloma upravičene, zlasti kot del večjega projekta prenove. Poleg tega je upravičena tudi proizvodnja energije iz obnovljivih virov iz energetskih skupnosti in drugih pobud, ki jih vodijo državljani (kot ciljni sektor).</p>
<p>LIFE-2024-CET-POLICY</p>	
	<p>Se lahko pri ukrepih v okviru področja B v zvezi z določbami, povezanimi s postopkom izdajanja dovoljenj, obravnavajo postopki izdajanja dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo?</p>
	<p>Da, v predlogih se lahko poleg širših ukrepov, ki obravnavajo postopke za izdajo dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo, obravnavajo tudi postopki za izdajo dovoljenj za nove naprave.</p>

<p>LIFE-2024-CET-PRIVAFIN</p>	
<p>LIFE-2024-CET-RENOPUB</p>	
<p>LIFE-2024-CET-SAP</p>	

